

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

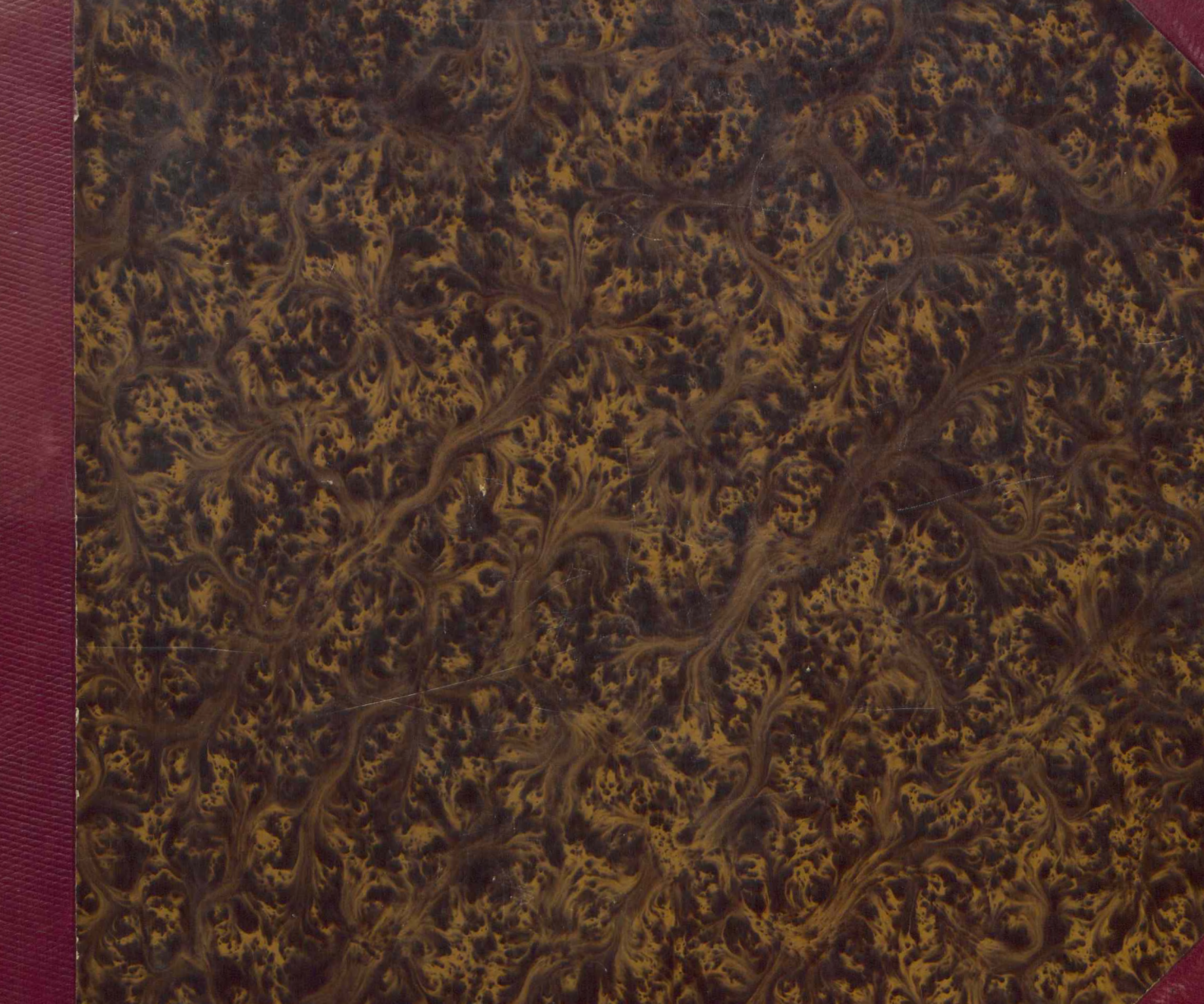
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

P. Scherdt 86

C. A. Rasmussen 86

J. W. Tegner & Kjøbenhavn 86

RASCHENBERG,

for Katstrup i Sølland.

RASCHENBERG,

før Kattrup i Sælland.

En halv Mil nordøst for Lis Sø og omgiben af Stove og Bakker, ligger Hovebgaarden Katterup eller Raschenberg, hvilket Navn den har faaet i den nyeste Tid; dens Afstand fra Slagelse og Kalundborg er 2½ Mil og fra Sorø 3 Mil. Den hører til Søby Sogn, Løve Herred og Holbæk Amt. Paa Gaardens Grund synes fordm at have ligget en af Roskilde Biskopstols Hovebgaarde, Stenstrup, ogsaa ere efterhaanden to hele Landsbyers Marker opslugte af Katterup. I Aaret 1561 fik Lavrids Iversen ved Mageffiste med Kronen Skjøde paa Katterup, som den Gang har været en Landsby. Som Herregaard er Katterup oprettet efter 1660 af Rentemester Henrik Müller til Dragsholm og Søbygaard; men han har snart derefter overladt den til sin treble Søn Christian Müller, der ejede den i Juni 1675, da han tillige med sin Fader lod indskræve for Retten Landsdommerne i Sælland Anders Engberg og Christoph von Uden for en Dom, disse havde afsagt den 19de Maj s. A. i en Retstrætte imellem hine to paa den ene Side og Baron Mavrids Putbus til Egebjerg og Virholm paa den anden Side vedkomnende Dønnerup Byes Græsgang i Skarrii Overdrev, som den sidst nævnte vilde forbyde dem at nytte og selv tilegne sig, hvorimod de paastode, at det af Arilds Tid med Rette havde ligget til adskillige dem tilhørende Fæstegaarde. De havde fremlagt et Kronens Skjøde til Henrik Müller

paa en Del Bønder i Dønnerup By, der maa have ligget i Nyberup Sogn, og dernæst et Ringsvidne om, at det har været Byens ældgamle Græsgang; men alligevel havde man fradømt Byen denne, hvorved Fæsterne vilde vorde aldeles ødelagte, om de ingen Græsgang maatte nyde. Dommen havde Landsdommerne støttet paa en i Højesteret stabsfæstet Forretning af Kommissærer, hvorved dette Overdrev med Skoven udlagdes til Magister Bertel Bartholin til Sonnerup og Holbæk Slot og Ladegaard, Profesfor ved Universitetet. Dog, saaledes paastode de end videre, havde Landsdommerne ikke taget Hensyn til de sidste Ord i dette Aktstykke, at, dersom nogen kunde have Ret til noget af dette Overdrev, skulde det ikke være ham til Skade. Denne Dom, der var til Gavn for Baronon, imedens man berøved fradømte Katterups Fæstegaard derved rettede Tilsliggenbe, kunde de ikke tro at ville finde Stadfæstelse af Højesteret. Derfor indskrævedes nu Landsdommerne til at møde i Højesteret, første Gang denne holdtes, for at der kunde dømmes, hvad Ret var. I lige Maade indskrævedes ogsaa Mavrids Putbus og Bertel Bartholin for at vedgaa, om denne sidste havde solgt til Baronon ifkun den Del af det omstridte Overdrev, der laa til Holbæk Ladegaard, eller det hele Overdrev. Hvilket Udfald denne Sag fik i Højesteret, vides ikke; men Trakten jævnedes i Juni 1676 ved, at Baronon afhændede til Christian Müller Skarriis Overdrev med et Vænge,

RA S CH I E N B E R G,

för Katrup i Sælland.

den Gaard og de Huse, den først nævnte ejede i Dønnerup, som og hans Løb i Syberup Skov med 3 Huse i Syberup; imod Udredelse af 2000 Rdlr. i Kroner vilde han give Katterups Ejer ordenligt Skjøde paa disse Ejendomme. Christian Mülller, der var Amtmand paa Island, døde 1720. Efter ham tilhørte Gaarden Generalmajor Bufenhofer. Den næste Ejer var Major Ellebracht, efter hvem Gaarden tilhørte Justitsraad Kraft og efter ham hans Enke, der ejede den 1764. Tørgen v. Hielmcrone var den næste Ejer, og ham tilhørte Gaarden 1774. Rancelliraad Erreboe købte den derpaa 1781 for 35,000 Rdlr., 1793 folgtes den til Landvæsenkommisær Møller for 66,000 Rdlr. og i Decbr. 1804 til Rancelliraabinde Mhlius for 120,000 Rdlr. Den Gang var den fri Hovedgaardstøgt Ager og Eng 50 Tdr. 3 Eptr. „ Fdk. 2 Alb., Skovhøden 5 Tdr. 4 Eptr., Møllehøden 2 Tdr. 6 Eptr. Bøndergøbsets Ager og Engs Hartkorn var 225 Tdr. 5 Eptr. 3 Fdk. 2 Alb. og Skovhøden 1 Tde. 6 Eptr. 1 Fdk. 1 Alb. Holmstrup Sogns Kongetiende, som medfulgte, var 20 Tdr. 2 Eptr.

Efter Fru Mhlius tilhørte Gaarden Major Mhlius, og ved hans Død tilfaldt den Broderen Johan Rasper Mhlius, der 1840 optoges i Aftensanden. 1836 solgte han Katterup til Baron Adeler, tidligere Ejer af Høgholm, for 192,000 Rdlr.; men Kjøberen kunde ikke opfylde Salgsvilkårene, hvorfor der 1839 gjordes Indkjørel af Mhlius, som saaledes atter

blev Gaardens Ejer. Han døde 1852, og hans Dattermand, den nuværende Ejer Ored F. von Bernstorff købte Katterup efter ham.

Hovedbygningen er af Grundmur og har 1 Etage. Udhusene byggedes af Grundmur i Aaret 1838 efter en stor Udebrand. Fra Haven har man et vidt og højt Skue ud over Odde Herred, Kattegattet, Døerne ved Sællands Nordlyst og over Væstet til Fyn.

Gaardens Areal er 800 Tdr. Land Ager og Eng, som efter den gamle Matrikel var stiftet for 50 Tdr. 3 Eptr. 3 Fdk. 2 Alb.; efter den ny er Skiftsætningen 58 Tdr. 6 Eptr. 3 Fdk. 1½ Alb. Skovene have et Omraade af 300 Tdr. Land med 18 Tdr. 4 Eptr. 3 Fdk. Hartkorn.

Fæstegøbset var 1839 231 Tdr. 6 Eptr. 3 Fdk. 2 Alb. Ager og Eng, og den aartlige Forbeholdsbøgt: 1290 Rdlr., 20 Tdr. Rug, 500 Rk. Rugmel, 188 Tdr. Byg, 96 Tdr. Havre, 38 Rk. Smør, 40 Lam, 40 Gæs, 48 Vænder, 172 Høns og 3,200 Kg. Fæstegaardene hvede i Steben for Høveri en aartlig Afgift hver af 4 Tdr. Rug, 3 Tdr. Byg, 4 Tdr. Havre og 15 Rdlr.; til en af de nærmeste Kjøbsteder skulde hver Fæster kjøre 24 Tdr. Korn. Af Husmændene hvedes aartlig 4,780 Ugebage og 643 Høstbage. 3 Aaret 1852 var Fæstegøbset 169 Tdr. 4 Eptr. 2 Fdk. 1½ Alb. og udgjorde 34 Fæstegaarde med 144 Tdr. 3 Eptr. „ Fdk. 1½ Alb., 1 Arvefæste-Volsted med 1 Tde. 5 Eptr. Hartk. og 52 Leje- og 20 Fæstehuse med 23½ Tde. Hartk.; af Husene var 17 jordløse. Nu udgjør Bøndergøbset 137 Tdr. Ager og Eng Hartkorn.